

ЦЕНА:

За Србију на годину 6 динара
на пола године 3
За стране земље на годину 9

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ

ОПШТИНСКО УРЕЂЕЊЕ

и

АДМИНИСТРАЦИЈА

ГРАДА ГЛАЗГОА

(По Сер Демсу Белу председнику општине Глазговске и г. Демсу Патону председнику Уједињених Музејских Удружења Уједињене Краљевине — Велике Британије и Ирске)

Година 1896

XIV

ГРАЂЕВИНСКИ ПРЕОБРАЖАЈ

(НАСТАВАК)

„Најновији, па у неку руку“ — вели даље г. Чизолм — „и најинтереснији додатак грађевинскоме предузећу градскога повереништва јесте, још недовршени, „Дом за сиротне фамилије.“ Да би се одмах разумели, рећи ћемо, да ово није, као што би многи помислили, дом, у коме би нерадени и немарни родитељи били ослобођени сваке бригае за своју децу, и где би им се дала прилика да пребаце тај терет на плећа добротине општине. То не. Овај је дом само један покушај да се најдостојнијој класи сиромашних родитеља створи могућност: да ураде нешто више и за себе и за своју децу, но што би то кадри били учинити без такве помоћи. А ако би нас ко год упитао, па која је то најдостојнија класа сиротних родитеља? онда би наш одговор могао сваки лако погодити, јер би он гласио: онај ред сиромашних а поштених раденика, чија су деца остала без мајке, као и оне сироте а честите удовице, које су и сувише рано деци својој ранитеља изгубиле, и без помоћи са нејачју на улици остале. Дакле, замислите шта овој сиротињи, — кад се пред таквим гробом родитељским нађе, — остаје да ради? Да иде на посао у пет или у шест у јутру — још и није ништа; али ко ће да се брине за дечију храну и негу код куће? Ко ће да остане и да их чува? јер неко треба да је једнако код нејаке деце. А кад родитељ њихов нема никога код кога би их оставио, а сам не може око њих да се нађе, онда — и опет питамо — шта ће да ради са својом нејачју? Хоће ли их закључати у соби, или ће собу за њима закључати, или ће их оставити са отвореним вратима, — на милост и немилост комплику? Рецимо да је тај несретни родитељ отац, а не мајка, оној јадној деци, и да се, као јача снага у борби за живот, постарао за неку старију жену која ће се око деце наћи, док је он ван куће на раду. Каква јемства дају такве жене туђој деци, и кад су добро плаћене, а камо ли кад напред знају да су у служби сиротиње себи равне,

и кад се по таквој невољи такве службе и примају? Искуство је показало у небројено случајева, да су такве жене читаво проклетство за туђу децу. Ну, ни то није све. Јер се отац, или и мати, такве деце с вечери кући враћа, једва држећи се на ногама, од умора и свакодневнога напрезања. И сад тај човек или та жена треба да засучу рукаве и да зашну да почисте собу, да исперу басамаче, и одговоре свима захтевима модерно-санитетскога закона — ако т.ј. нису ради да их, опет, полиција хвата и казни. Тражити то од оваке сиротиње, ми смемо да кажемо, да је чиста грехота, па и немогућност. Чак смемо да кажемо, да се чемерно стање глазговске сиротиње даје у многоме објаснити данашњим претераним теретима, који се у виду закона, санитарских и других, једнако товаре на њена леђа, и онако већ одавно претоварена.“

„Дом за сиротне фамилије, дакле, намењен је удовим родитељима многе а нејаке сирочади, и у њему има 160 соба, у сваку од којих може комотно да се смести родитељ са троје деце своје. Свака соба је стан за себе, скромно је намештена, греје се зими цевима с врелом водом, и има електрично осветљење. Овакав распоред чини те је потреба за послугом сведена на најмању меру. Док су родитељи на раду, Дом им чува децу и негује, ако су нејака; а, ако су одрасла за школу, онда их у одређене часове и шаље у школу. У Дому има и сала за дечије кретање и играње, као што има за све укућане заједничка кујна и трпезарија. Међу тим, нека се разуме, да овај Дом није то што и каква милосрдна установа. Сваки родитељ ту плаћа извесну суму на име собне кирије, па и на име неге и изхране своје деце. Једном речју, дакле, ово је кућа у којој се сиротне фамилије само привлађају, где се т.ј. родитељима нејаке сирочади пружа само материјална могућност да своју малену зараду употребе, како се најбоље и најлакше може, за добро своје и свога порода.“

Толико г. Бела Чизолм.

Од своје стране, ми имамо само да кажемо, да ни очима најнехатнијега посетника наших великих вароши није могао умаћи крупни факт: да крме и механе најбоље цветају у нашим најгорим и најсиротнијим крајевима, као и да их ту највише и имаде. Ова вера личи на печурку, што расте и буја у мрачној низини, у влази и каљузи, из које природно бежи сваки виши живот. Дабогме, да је у маси имања које је општинско повереништво града Глазгоа откупило било у циљу варошкога препорођаја, било и масе оваких крчама и стечених права

механских, а све које је представљало извесну трговачку вредност. Ну, да би се ово зло и у клици могло чупати, градско повереништво одмах на првоме кораку свом реши: да се никоме на новоме имању несме дати механско ни крчмарско право; па, пошто је ту скоро истекло и на старима право свију ранијих закупника, то се данас ни на једном општинском добру, ни земљишту, не може продати ни једна кап алкохолног пића.

* * *

Једновремено са напрезањима грађевинскога повереништва града Глазгоа, на послу су били и други чиниоци; те, и ако у мањем степену, знатно су допринели да се Глазго опрости многога чуда и многога кужнога легла, а на место њихово добије и шире груди своје расту и здравија плућа своје дисању. Као главни од ових чинилаца показаше се велике железнице, које просекше своје пруге кроз само срце вароши. Тако, на пример, Главна Градска Железница прегазила је и почистила неке од најгорих квартова варошке средине; док су пруге Југозападна и Северо-Британска, постављајући се на заједничкој им станици у Високој Улици, збрисале масу људских јазбина и страхотних ћумеза. Најзад је много у овоме правцу урадила и Централна Каледонска Железница, која је уљудила цео крај око „Глазговскога Крета,“ а за тим и предграђа Стабкрос и Андерстон. И док је на једној страни градско грађевинско повереништво, оличено у општинском суду и одбору, утонуло било у послу око варошкога преображаја, и предвиђеног и непредвиђеног законом од 1866 године, — градска полиција запне на истоме задатку по другим крајевима. Тако најпре у години 1873, а за тим у години 1877, она (полиција) стече и особено парламентарно овлашћење: да измени, да прошири и исправи неке од варошких улица, а да и са свим нове отвори у другим квартовима градским. Првенствени циљ ове регулације био је, дабогме, тај: да се Глазгоу обезбеде боље и лакше везе унутарњега саобраћаја; али се том приликом постигло и нешто више, јер се узгред извршиле и многе тачке санитарскога програма града Глазгоа. И овај је план у извесним деловима вароши до сада и изведен по цену од 223,000 фуната стерлинга (пет милијуна и 575,000 динара у злату).

У осталом, вреди и са благодарношћу поменути, да је грађевинско повереништво града Глазгоа наплазило на својем трудном путу и на многу приватну потпору. Тако, на пример, разна добровољачка и хумани-

тарна друштва била су се основала са нарочитим задатком: да помогну општини у изналагању путева и начина, да се она силна сиротиња под честит кров доведе. И ту је требало по који пут одрећи се личнога komodитета личног, и провести многи час, па и дан, прибирајући непријатне податке о јаду сиротињском по нечистим подрумима и нездравим, па и кужним, боравиштима људске беде. Мало је се ко доиста и грабио за ове и оваке улоге и мисије хуманитарне; али правда иште да поменемо ретку заузимљивост на томе пољу Роскиновог и Карлајловог друштва. Наравно, да је и свеколико пожртвовање ових добрих срдаца било недовољно да савлада величину зла које нас је притискивало — ту је, као што смо видели, морала најзад да се заложити и снага једне богате општине, и сабља једнога земаљскога закона — али добронамерна помоћ добрих људи није никада никоме била на одмет, па није била ни чиновскоме предузећу грађевинско-здравственога преображаја града Глазгоа.

Далеко практичнија, па у толико и далеко успешнија, чињеница на истоме послу показала се убрзо практично-трговачка сарадња Глазговске Кумпаније за радничке станове. Састављена из имућних личности, које је кретала и филантропска побуда, ова кумпанија дође на мисао: да покуша решити тешко питање радничких станова, снагом добра трговачка рачуна. Према томе, они прегну око подизања красних кућа са таквим планом и распоредом, да се у њих могу пристојно сместити људи врло малих средстава, радници врло танке зараде. До сада, они су у томе покушају и заслужено успели; јер им је испало за руком, али не само да неке од врло ружних, нездравих и извиканих, имања варошких претворе у здраве, чисте и пристојне, куће и станове, него и да пруже такве станове скромним људима и материјално слабим фамилијама радничким по врло јевтину кирију од два до три шилинга недељно! Више и од тога, они су некако рачунски удесили, те могу од киријскога прихода на уложени им ка-

питал да плаћају и нарочите надзорнике тих кућа — а под овим разумемо и људе који у самим кућама дотични стан имају, и који бодро пазе и настоје: да укућани чисто држе поверене им собе, па и да се сами пристојно владају. Кумпанија је ова до сада уложила неких *седамнајест хиљада фуната стерлинга* у тековину таквих кућа и станова. На броју она их има данас око *две стотине*, и у њима смештено неких *шест до седам стотина* душа. Предузеће је, — као што одмах хтедосмо рећи, — још младо и слабо; али је и веома важно са практичнога гледишта, са полазне тачке т.ј. да се, снагом и заслугом просто трговачка ћара и рачуна, пружи честитоме сиромашу раднику пристојан а јевтин кров.

* * *

Период грађевинско-здравственога препорођаја града Глазгоа има и један свој полицијско-санитетски лист. Тај је лист закон, или боље рећи измене и допуне закона од 1890, којима се ишло на то: да се *санитету* града Глазгоа стави на расположење једна јака полуга. И то се и постигло законским овлашћењем градекога санитета: да огласи сваку кућу коју нађе за нездраву, и за здраво становање неспособну, као неподобну за издавање под закуп, и да ју као такву одмах затвори. Полиција је била дужна да ствар у поступак узме, чим добије одговарајући акт од градскога санитета, на коме би био потписан општински лекар, санитетски инспектор и шеф варошких грађевина. Она шаље одмах препис од таквог акта, односно и наредбе, и газди од куће, и позива га да у кратком року изађе пред санитетски суд од пет чланова, и брани се, односно, докаже неумесност поступка власти. А ако суд и после таквога саслушања и своје комисије и заинтересованог газде имања нађе да дотичну кућу треба затворити, онда се одмах издаје и наредба за затварање такве куће. Једино се при издавању такве наредбе пазити: да се да довољно времена кирајџијама да се из куће иселе. Газда од куће има, доиста, права да у року од

пет дана *ашелује* на окружнога начелника, који опет мора о томе донети коначно решење најдаље за седам дана. Буде ли, пак, и кад, надлежна комисија санитетска нашла да је газда од имања оправдио и преправио своју кућу, тако, да се у њој може опет становати, онда се она наредба о затварању опозива, и кућа понова отвара и издаје.

Да је овака једна одредба законска и умесна и добротворна, — сумње бити не може. Али и то стоји, да је она и нож са *двојаким* оштрицом, ако узмемо: да је *општина*, која је такав закон тражила, невољан сопственик многих таквих нездравих кућа и зграда. Благодарје нарочито многострукој власничкој улози једних и истих личности, вршење оваких одредаба законских наплазило је често и на комичне обрте — разумемо — на случајеве, где је једна иста личност у једно исто време била: и *карничар* и *судија*, и *власт* која хоће кућу да затвори и главом *газда* од те исте куће!! И ствари би, ове доиста, отишле у *ашурд*, да се није општина још благовремено из петних жила упела, да доведе своја имања у извесан ред, те се тако помирила и са својом савешћу и са јавним протестом, од којег извесно не би могла утећи.

А сад у кратко да видимо шта је и колико све то до сада *коштало!*

Дакле по рачунима од 31-ог Маја 1896 године, ово је кратка *финансијска* историја и садање *финансијско стање* касе грађевинскога поверништва града Глазгоа:

1) Повереништво је потрошило на откуп, поправку, старих имања и зидање нових, суму од *једног милијуна* и *955,500* фуната стерлинга или, у округлој цифри, *четрдесет и девет* милијуна динара.

2) На подизање нарочитих „*домова*“ и кућа за становање *231500* фун. ст. Дакле, на рачун непосредна *расхода* отишла је укупна сума од *2,187.000* фуната стерлинга, или неких близу *55* милијуна динара.

3) Од продатих земљишта, као и под закуп издатих, имања добивено је: *један милијун* и *72,000* фуната стерлинга, а ос-

ИЗ СИРОТИЊСКЕ КЊИГЕ

ГРАДА БЕОГРАДА

(НАСТАВАК)

(4)

* * *

Један кварт упутио је Дому сиротне и напуштене деце овај акт са једним дечком.

— „Овај дечко, коме је име Михаило, има 6—7 година, нађен је у рејону овога кварта где тумара. Он не зна да каже своје презиме, а из његовог одговора види се: да има мајку Петрију из Лозовика, која је некуда отишла, одскитала, а њега напустила. За родбину такође не уме дете да каже. Сигурно је и нема. Сигурно га је мајка, нарочито по некога, испратила у Београд да га тамо на сокаку остави.“

„Како се пак види, да је дете бистро и разборито, па, да не би пропало, тумарајући, кварт вам га упућује с молбом, да га у Дом сиротних изволите примити и о њему старање водити.“ Овога дечка „Дом за напуштену децу“, није хтео примити; зато га шаље општини!!

Дечко је доиста „бистар“ и „разборит“, — јер код полиције није казао право име! Па и код мене се дуго устезао; али, на послетку, кад сам му обећао да ћу га послати у Дом сиротних, раскриви се, и ослободи се, и признаде ми:

— Мени је право име Мита а презиме Михаиловић, родом сам из Смедерева, али сам живео у Сараорцима код једне бабе; имам матер Петрију, која се скита по селима, а оцу ми је било име Петар који је *стрелџи*! Ја сам код оне бабе у Сараорцима чувао гуске до скоро, па ме је отуда узео ујак и довео у Смедерево, а у Смедереву предао ме некој г-ђи Зорки, која ме доведе у Београд и овде остави. Ујак ми је казао да ћу овде бити примљен у сиротни Дом, зато сам и дошао; па и он у Дому има своје двоје деце које је на овај начин дао. И ујак као и мајка скитају се по селима“....

Ово је све што сам могао од овог дечка дознати, али је и ово доста за познавање наших сиротињских прилика....

* * *

У почетку месеца Маја добијем једно писмо од једне личности што прима милостињу, и у коме ме моли: да му пошљем каквог чиновника да га за нешто *саслуша!* Како сам у овом одељењу готово и најстарији и најмлађи, то, по свршеноме послу једнога дана, одем лично у стан молиоца. Стан му је био у једној великој улици. Кад дођем до стана, уђем унутра и распитам. Једна жена уведе ме у један подрум у коме беше поређано осам кревета! На једноме од ових кревета лежаше *молиоца*, као проштац укрупњен од ревматизма.

Пошто се с њим поздравих, упитам га, за што ме је звао?

— Као што видите, господине, ја сам бољестан од ревматизма, па сам рад да идем у бању. Али, како сам сиромаш, па немам трошка, хтео сам да вас замолим, да порадите код општине, да ме помогне, да могу у бању отићи; јер ми је она пре две године помогла толико, да сам могао ићи.

— Лепо, одговорих ја, и обећах му, да ћу се заузети колико год могу, да му помогнем. И упитих том приликом, што није нашао какав други стан, већ овде у подруму и у толикој мешавини?

— Ја немам нигде ништа, господине, сем онога, што ми општина даје за издржавање; а да зарадим такође ништа нисам кадар. Ваља ми живети са оним што ми општина пружа. У осталом, ја сам *сам* овде целога дана; остали долазе овде само на преноћиште..... Дакле, као што видиш читаоче, цивилизација напредује код нас у свима правцима, па и у овоме *становању по грозним подрумима!*

* * *

У почетку месеца Јуна, дође ми један носач који има бр. 182 и изјави ово:

— Дознао сам, да моја жена Анђа прима од општине неко издржавање, да се презива *Сшанковић*, по презимену првога мужа; да је

ЛИСТАК

„ТАЈМСОВЕ“ УСПОМЕНЕ

НА
ДРУГУ ПОЛОВИНУ ДЕВЕТНАЈЕСТОГА ВЕКА

ПРВИ АПРИЛ

1858

(4)

КРАЈ КРИМСКЕ ВОЈНЕ

Рекло се пре две године — и та је фраза од тада ишла од уста до уста — да смо ми некако, и сами не знамо како, *упали* у овај рат Сумње нема, да је нас нека неосетна, па и неприметна, *машиница* одвукла у ове ратне воде, као и да су нам много помогла да се тамо нађемо наша оклевала, наше нерешљиве главе. Али разлика између узрока и последице само је у облику, а не у суштини, јер ми смо *добили* тај рат, — па било то путем клизавице, или снагом непосредна судара. И ко ће сад набројати оне хиљаде кључалих извора народне сујете, царска славољубља, златних снова, поверљивих шапата, дипломатских дрскости, охолих преговора, и тако дље и тако даље, који су у једној *Русији* створили *сирину* ратну, за њу тако кобну и тако пагубну.

Ми нећемо да одричемо да има кривике и до оних јевропских *Сила* које су морале да науче *Русију* овој и овакој памети. И *оне* су добро повукле, и још ће плаћати за свој грешни удео у дозвољавању да Јевропа огрезне у овој и оволикој крви кримској. Али за овај цар нека нам је слободно задржати се само на погрешкама силе, која је од овога судара највише претрпела. А ту право да кажемо, ми још не можемо да верујемо факту — ма да је факт истинит — да је у те *велике* Русије могло бити тако *мало* памети, да уобрази: да је она нешто *изнад* осталог грешнога и смртога света. Оно, до душе, и ни један свет и ниједан век није био без *некога* који тако нешто не би себи у главу увртео! И не да је било појединих људи, него је било читавих *народа* — нација и држава — које су од истинске веровале: да су *оне*, па било тако јаке и силне, било тако мудре и богате, било тако сретно положене и уједињене, било тако храбре и јуначне — једном речју — тако, некако од *Бога* створене и богом изабране — да им је слободно шалити

се са целим осталим светом, да им је чак могуће бити и *сви* за себе — свој сопствени и закон и усуд — па чак и бити то о *широку* осталог светскога мира. Наравно, да ни један такав народ ни држава нису у таквој једној фантазији својој успели, као што нису никада и одговарајућу казну избегли. За данас је тај ред дошао на *Русију*, и дошао јој је чак од оних комшија, који су имали само и сувише разлога да верују у њену *силу* војничку, као и у њене, — колико, — и неискрпне изворе народне.... Како му драго, у целој Јевропи данас одјекују добродошли гласови о *миру*; и ми само желимо, да из овога великога тријумфа њенога не никне какав *нов* диктатор, себичан и насртљив као сви они што су, па још уз то решен да прописује законе целоме свету — заборављајући, наравно, колико је тај свет јак и кадар да свачију обест под *свој* закон подведе, — као и колико се нова и драгоцен примера крије за све такве муштерије у овоме и најновијем *кримском* искуству Русије....

1858

ПРВИ ПОДМОРСКИ ТЕЛЕГРАФ

(Отворено писмо уреднику „Тajмсa“)

Господине Уреднице,

Благодарехи узвишеној дозволи Њенога Величанства Краљице Енглеске, као и високој дозволи Председника Северо-Америчке Републике, директорска канцеларија првога подморскога телеграфа, првог *Атлантскога Кабла*, сретна је што може вашој јавној адреси да понуди препис *превих* депеша, које су, преко те подморске жице, измењали државни поглавари обе земље. Узимам слободу додати само: да је депеша Његове Екселенције Председника Републике, бројећи 143 речи, требала два сахата за откуцавање преко кабла, рачунајући у то време и сва „повторавања“ и „коректуре.“ Најзад, прилажем овом приликом за вашу добру употребу и препис телеграфског однозрава, којим се директорска канцеларија Њу-Јоршко - Лондонскога Телеграфа одавала подморско-телеграфској честитци оvd. директорске канцеларије првога Атлантскога Кабла.

Лондон

Веома одани Вам

23-ег Августа

Џорџ Суард

1858

Секретар Директората.

тало у рукама општине још имања у вредности од 692.000 фуната стерлинга. Ово значи, да је каса градског повереништва, дакле Глазговска *општина*, у непосредноме дефиницију од неких 423,000 фуната стерлинга, или неких десет и по милијуна динара. Али, како је општина, наплатом онога *привеза* за неких двадесет и девет година, добила 593,000 фуната стерлинга, или неких близу *петнајест* милијуна динара, то се рачун може сматрати као закључен, те се према њему онај *привез* више и не наплаћује. Разлика у вишку примљенога новца ићи ће на спуштање процењене вредности заосталога имања.

Ево, дакле, по коју је цену наш Глазго учинио овај свој досадањи и циновски корак у грађевинску му преображају и здравственом напретку. Глазго није само данас и чистији и лепши и здравији него што је икада био, него је и сретнији у маси — која на *хиљаде* броји — спасених живота, као што је сретнији у уштеди неспрачуљива бола и патње. Више и од тога, Глазго је данас и *славнији* од многога града британскога; јер је он *први* и повео коло грађевинско-здравственога препорођаја наших великих вароши, и сјајне заслуге стекао за *пример*, коме су други братски градови од тада тако успешно сљедовали. Али будимо искрени. Још *није* све урађено ни све постигнуто — па још има много, и врло много, да се уради. Пре свега, имајмо на уму, да, што год свет више има и добија, све више *хоће* да има и све више тражи. А ово правило не вреди само за наше санитетлије и друштвене реформаторе. И *сиротиња* је наша друга данас, него што је била, и више и изискује и извољева него што је икада до сада чинила. А овим хоћемо да кажемо, да је *и њен* укус за чистотом и лепотом скочио, као што је и њен апетит за варошким унапређењем порастао. Више но сигурно је, дакле, да оно што је нас *све* могло и задовољити у *деветнајестоме* веку, да никоме од нас то неће бити доста и у двадесетоме. И *овет* велимо, да *има* и *остаје* још много и много да се уради.

слагала општину да има троје деце итд. док у самој ствари она има само *једно* дете женско од 16 година, које ми је довела, а са мном није ни имала деце. Достављајући све ово до знања општини, молим да јој се помоћ одузме, па и да се казни за превару!!“

И доиста, ова жена је примала од општине месечно издржавање 12 динара још од 1894 године и забележена је у „*сиротињ. листи*“ под бр. 133.

Да би се пак још боље уверио, колико је истине у казивању носачевом, одем одмах лично у стан женин. Ту доиста застанем само једно женско дете. На моје питање, где су остала деца, одговорено ми је: у школи!

— У коју школу иду деца, упиташ ја?

— У палидулеку, одговори ми се.

— Онда молим вас да одете до палидулске школе, и да од учитељице узмете уверење, да деца доиста уче школу, па да ми то уверење донесете од данас па најдаље за 3 дана. Ако ми дотле не донесете, одузеће вам се издржавање.

Данас је шести дан од овог догађаја; нити жена дође, нити уверење донесе. Слао сам момка у стан да је зове, али му тамо одговореше, да се отуд иселила пре четири дана; да је при иселјавању и неке ствари продала, и да не знају куда се одселила....

* * *

— Г. председник вам је учутио једног човека, рече послужитељ.

— Пустити га.

— Уђе један човек средњег раста, око својих тридесет година у оветшалом оделу.

— Шта желите, упиташ га ја?

— Молио сам г. председника да ми да кљву помоћ, а он ме упуги вама. Ево и молбе: — А чим сте се ви занимали до сада?? — — Био сам шумар у округу крајинском, па сам одиштен пре шест месеци. Оно што сам имао, то се појело, и данас сам остао без ичега.

— А шта сте радили пре него што сте отишли за шумара?

— Био сам памуклијаш, па ми један пријатељ израдио те сам постао шумар.

— А јеси ли ти ову молбу писао?

— Јесам, одговори он.

(По овој молби види се његова писменост!?) Спада у ону врсту људи који једва знају да напишу име и презиме.)

— Колико сте времена били шумар?

— Две године, одговори он.

— Јесте ли жењени, и имате ли и колико деце?

— Јесам; и имам троје деце.

— А где седите?

— У Поп-Лукиној улици бр....

— Добро! Сад идите, па дођите сутра, а дотле ћу ја учинити, шта се може за вас.

— После подне око два часа, свратим у стан овога бившега шумара. У стану затечем њега, жену и једно дете. По наметтају види се сиротиња....

— Ну, пре него сам ја ишта запитао, бив. шумар рече ми, сав постиђен.

— Ја сам вас, господине, јутрос слагао; јер немам троје, већ двоје деце.

— А где су вам и то двоје?

— Па ево једно, а друго се игра у комшилуку.

Молим вас, доведите га, рекох му ја.

— Он поново поцрвени; изађе пред врата окрете се и обрте се, па се опет врати унутра.

— Шта је, где вам је друго дете?

— Па право да ти кажем, ја имам господине свега *једно* дете, а друго ће ми жена кроз 10—20 дана родити !!

— Онда сте само још требали казати да имате *дешторо* деце, јер ће вам жена ако бог да родити кроз осам година још осморо.... И *одем*.

Кад је сутра дан дошао, разуме се, да је, место помоћи, добио заслужени *резил*... И упућен је да потражи свој стари занат. Да ли ме је послушао или не, то не знам, али се више није обраћао за помоћ.

Наставиће се)

I

www.unilib.rs
 Његовој Екселенцији Председнику Северо-Америчких
 Уједињених Држава.

Краљица Енглеске честита Председништву Северо-Америчке Републике на сретноме довршењу великога међународнога предузећа — првога подморскога телеграфа, *Атлантскога Кабла* — за чији се успех Она много, веома много, интересовала. Краљица Енглеске убеђена је, да ће јој се Председништво Америчке Републике придружити у побожној нали: да ова електрична жица између Велике Британије и Уједињених Држава буде и нова веза између два народа, упућена на узajамно пријатељство заједницом интереса и крвног порекла. Краљица Енглеске је, најзад, и сретна, што може овако непосредан поздрав послати Председнику Америчке Републике, и што му може и овим путем саопштити своје најбоље жеље за срећу и напредак Уједињених Држава.

Лондон

23. Августа 1858

Викторија.

II

Њеноме Величанству Велико-Британској Краљици
 Викторији.

Председник Северо-Америчке Републике од срца се захваљује Вашем Величанству на поздравним жељама, изјављенима за успех великога предузећа, које је труд, наука, вештина и несаломна енергија синова обе земље сретноме крају привела.

Победа је ова у толико славнија — од ма које на бојноме пољу — што она користи целокупноме човечанству. И нека би само благослов Неба наредио: да ова *прва* жица океанска постане и котва вечитога мира и љубави између два братска народа, као и достојно средство Божијег Промисла за ширење вере, просвете, слободе и правде на земљи. У то име, нека би се и сви народи Хришћанства сретно удружили у слободној одлуци: да ова жица буде за сва времена и *неуштрално* благо свију нас; те да њено верно гласништво буде светиња, чак и за оне од њих, које би, не дај боже зла судба у крваве таборе поделила.

Вашингтон

23-ег Августа

1858

Џејмс Бјунанан.

(Наставиће се)

КЊИЖЕВНИ ПРИКАЗ

Нова Искра. Свеска за јуни тек. године овог скоро јединог илустрованог листа у Србији, који се врло лепо уређује изашла је са овим садржајем:

Писма са села. IX. Писме Јанко. — *Разо-рени градић.* Песма Душана Капетановића. — *Етнографске белешке о аустројерским Србима из почешка прошлога века.* Приоцњено проф. Рајко Перушек. — *Fictio.* Песма Борскога. — *Primum mobile.* Приповетка. Написао Др. Ђ. Димовић. — *Улога жене у чувању народног здравља.* Написао Др. В. Војиновић. — *Преко швога бледог чела...* Песма Влад. Станимировића. — *Ушети.* Приповетка Максима Горког. С Руског превео Вој. Ст. Поповић. — *Лисички:* 1. Захвалност (Марија Коморњичка). С пољског превео Л. Кнежевић. 2. Прошлост. Од П. В. Мијатовића. — *Стара врлина.* Драмска кáжа у једном чину. Написао А. Амфитеатров. Превео Р. Ј. Одавић. — *Помен Гогољу о педесетогодишњици смрти његове.* Написао проф. Момчило Иванић (свршетак). Уз наше слике. — *Хроника.* (Наука, Разно). — Библиографија.

Слике: Владика Митрофан Шевић, — Бошко Југовић (сликао П. Јовановић), — Испосник (сликао Саломон Коминг). — Манастир Каленић (по фотографији Л. Грбића). — Димитрије Аврамовић, српски сликар. — Манастир Жича (по фотографији Географског завода Велике Школе). — Српкиња из Сиња (сликао Манес). — Манастир Љубостиња (по фотогр. Географског завода Велике Школе). — Рибничка Пећина.

О Б Ј А В А

Команда Дунавске дивизијске области, актом својим од 22 ов. м. ЕМ 4121, саопштила је суду овоопштинском, да ће се на основу решења господина министра војног од 22 јуна т. г. ЕМ 3876 за наступајућу 1903 годину држати усмена лицитација за потребну количину пшенице, зоби (јечма—овса) и меса у овдашњем гарнизону и то:

1.) За пшеницу на дан 7 августа ове године, а за количину **1,700.000 килограма;**
 2.) За зоб (јечам—овас) на дан 7 августа ове године а за количину **2,200.000 килограмз;** и

3.) За месо на дан 8 августа ове године, а за потребну количину овдашњем гарнизону.

Услови, под којима се напред изложене набавке имају извршити, налазе се у канцеларији интендантуре дунавске дивизијске команде, који се заинтересованима стављају на углед свакога дана у канцеларијске часове као и на сам дан лицитације.

Ово се саопштава грађанству ради знања.

Од суда општине града Београда 24 јула 1902 године у Београду, АБр. 6865.

О Б Ј А В А

На основу решења суда општине београдске од 20 јула т. г. ГМ 2762 држаће се офертална лицитација за **израду зидане ограде око старога гробља** у канцеларији грађевинског одељења општинског на дан 1 августа т. г. од 11 сати пре подне до 12, када ће се и закључити. Предрачунска је цена 34.874,45 дин.

Кауција је према закону о јавним грађевинама 3500 динара и то у готовом, вредећим државним папирима, или интабулацији.

План и предрачун и остала техничка и погодбена документа, изложени су свакога раднога дана у поменутој канцеларији.

Позивају се предузимачи, који право имају, да пом. дана дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења општине вароши Београда, 23 јула 1902 год., ГМ 2762.

О Г Л А С

Према одобрењу г. министра грађевина од 19 јула т. г. Бр. 5008, држаће Управа града Београда јавну усмену лицитацију у свом грађевинском одељењу на дан 29 јула у 10 часова пре подне за **ограду плаца сниже зграде Народног Позоришта.**

Предрачунска је цена овога посла 2375 динара 04 пр. дин. а кауција 360 динара полаже се у готовом новцу, вредећим папирима или интабулацији према закону.

Позивају се предузимачи да дођу и лицитирају.

Из канцеларије грађевинског одељења Управе града Београда 24 јула 1902 год. у Београду, ГМ 1144.

О Б Ј А В А

Суду општине београдске потребно је **2800 кубних метара букових дрва прве класе за идућу зиму**, а за огрев основних школа и осталих општинских одељења.

Набавка горње количине дрва извршиће се путем оферталне лицитације.

Дан примања оферата је 5 августа тек. год. у 10 часова пре подне.

Кауција се полаже при подношењу оферата у 2500 дин. у новцу, у срп. држав. хартијама од вредности или у непокретном имању.

Ближи услови могу се видети у канцеларији економног одељења сваког раднога дана за време канцеларијско.

Позивају се заинтересована лица да у овој лицитацији учествују.

Од суда општине београдске 6 јула 1902 год., АБр. 6235, у Београду.

К О Н К У Р С

На основу решења и одобрења господина министра војног од 10 т. м. ЕПМ 4293 и 4294 потребан је команди дунавске дивизијске области за овдашњи парни млин један мајстор — млинар; а за војне парне пекарнице један мајстор пекар.

Она лица, која би желела примити се напред именоване дужности, нека све своје сведошце и уверења, која имају, поднесу интендатури дунавске дивизијске области до конца овог месеца.

Месечна плата одредиће се према уверењима које поједина лица буду поднела на преглед и оцену као и према способностима, које буду показала у свом раду.

Пријављена лица подврће се комисијски испиту у оvd. парном млину и пекарницама.

Суд београдске општине објављује овај конкурс на захтев команде дунавске дивизијске области од 13 ов. м. ЕМ 4441 и 4488.

Од суда београдске општине 16 јула 1902 г. АБр. 6626, Београд.

О Г Л А С

Суд општине града Београда, према молби кобасичара овдашњих, а на предлог Управе трошаринске, решењем својим од 17 т. м. АБр. 6688, учинио је измену у тачци 7. приврем. упуства, штампаног у бр. 22. Општ. Новина за наплату трошарине на предмете у вароши, да се на производњу кобасица утрошених у вароши, узима *доплата 5 цара на кило*, у место 10 пара.

Ово се саопштава произвођачима ради знања.

Од Управе општин. трошарине 18 јула 1902 г. Бр. 2193.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГ СУДА